

บทที่ 5

สรุปผลและอภิปรายผล

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือเพื่อศึกษากลวิธีการตอบปฏิเสธของชาวแคนาเดียน และชาวไทยที่พำนักอาศัยอยู่ในประเทศแคนาดาโดยศึกษากลวิธีการในการตอบปฏิเสธ การเชิญ, การตอบปฏิเสธการขอร้อง, การตอบปฏิเสธการเสนอให้ และการตอบปฏิเสธการแนะนำ โดยตัวแปรที่มุ่งเน้นศึกษาคือ เกียรติภูมิอาชีพและสถานภาพทางสังคมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม Discourse Completion Test (DCT) โดยการเก็บข้อมูลจาก 2 กลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มตัวอย่างชาวไทยที่กำลังศึกษาอยู่ในประเทศแคนาดาและทำงานอยู่ในประเทศแคนาดา และกลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียนที่กำลังศึกษาในประเทศแคนาดาและทำงานในประเทศแคนาดา การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติร้อยละของความถี่ที่ปรากฏจากกลวิธีการตอบปฏิเสธ และ Chi-Square เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลวิธีการตอบปฏิเสธกับเกียรติภูมิอาชีพกลุ่มตัวอย่างชาวไทยและกลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลวิธีการตอบปฏิเสธของชาวแคนาเดียนและชาวไทยกับสถานภาพทางสังคมทั้ง 3 สถานภาพ

ในบทนี้ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่แสดงไว้ในบทที่ 4 มาสรุปและอภิปรายผล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สรุปผล

จากผลการศึกษาสามารถสรุปผลและนำเสนอประเด็นตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างชาวไทย และกลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียน ใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธแบบมากกว่าแบบตรงในทุกวัจนกรรมคือ วัจนกรรมการตอบปฏิเสธการเชิญ วัจนกรรมการตอบปฏิเสธการขอร้อง วัจนกรรมการตอบปฏิเสธการเสนอให้ และวัจนกรรมการตอบปฏิเสธการแนะนำ ซึ่งกลวิธีการตอบปฏิเสธแบบอ้อมที่ทั้งสองกลุ่มตัวอย่างใช้มากที่สุดเป็น 3 อันดับแรก คือ กลวิธีการตอบปฏิเสธโดยให้เหตุผล การตอบปฏิเสธโดยแสดงความเสียใจ และการตอบปฏิเสธโดยแสดงความซาบซึ้ง โดยในกลุ่มตัวอย่างชาวไทยใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 45.57, 18.58 และ 15.94 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียนใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 43.64, 18.19 และ 13.15 ตามลำดับ

2. เมื่อพิจารณาจากตัวแปรเกียรติภูมิอาชีพ ซึ่งอาชีพที่ทำการศึกษาคือ นักศึกษาและ

นักธุรกิจ จากการศึกษาพบว่า เกียรติภูมิของอาชีพกับการใช้กลวิธีในการตอบปฏิเสธไม่มีความสัมพันธ์ทางนัยสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างชาวไทยและกลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียนในเกียรติภูมิอาชีพนักศึกษาและนักธุรกิจใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธแบบอ้อมมากกว่าแบบตรง และกลวิธีการตอบปฏิเสธแบบอ้อมที่ใช้คือ กลวิธีการตอบปฏิเสธ โดยให้เหตุผล ในกลุ่มตัวอย่างชาวไทยในเกียรติภูมิอาชีพนักศึกษาและนักธุรกิจใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธ โดยให้เหตุผลคิดเป็นร้อยละ 45.28 ส่วนในกลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียนในเกียรติภูมิอาชีพนักศึกษาและนักธุรกิจใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธ โดยให้เหตุผลคิดเป็นร้อยละ 43.38

3. เมื่อพิจารณาจากตัวแปรด้านสถานภาพทางสังคม 3 สถานภาพ คือสถานภาพสูงกว่าสถานภาพเท่าเทียมและสถานภาพต่ำกว่า พบว่า สถานภาพกับการใช้กลวิธีในการตอบปฏิเสธมีความสัมพันธ์ทางนัยสถิติ นั้นหมายถึง กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มใช้กลวิธีในการตอบปฏิเสธแตกต่างกันตามสถานภาพดังนี้ ในการตอบปฏิเสธสถานภาพต่ำกว่า กลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียนใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธแบบตรงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างชาวไทยในวัจนกรรมการเชิญ การขอร้องและการเสนอให้คิดเป็นร้อยละ 28.57, 30.00 และ 28.26 แต่ในวัจนกรรมการแนะนำกลุ่มตัวอย่างชาวไทยใช้การตอบแบบตรงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียน คิดเป็นร้อยละ 32.35

ในสถานการณ์การตอบปฏิเสธสถานภาพเท่าเทียม กลุ่มตัวอย่างชาวไทยใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธแบบตรงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียนในวัจนกรรมการขอร้อง การเสนอให้ และการแนะนำ คิดเป็นร้อยละ 41.51, 41.18 และ 41.18 ส่วนในวัจนกรรมการเชิญ กลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียนตอบแบบตรงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างชาวไทย คิดเป็นร้อยละ 42.82

ในสถานการณ์การตอบปฏิเสธสถานภาพสูงกว่า กลุ่มตัวอย่างชาวไทยใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธแบบตรงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียนในวัจนกรรมการเชิญและการขอร้อง คิดเป็นร้อยละ 51.28 และ 32.08 ส่วนในวัจนกรรมการเสนอให้และการแนะนำ กลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียนใช้การตอบแบบตรงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างชาวไทย คิดเป็นร้อยละ 36.96 และ 28.21

อภิปรายผล

ผู้วิจัยเสนอการอภิปรายผลตามประเด็นของการสรุปงานวิจัยข้างต้น ดังนี้

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างชาวไทยและกลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียน ใช้กลวิธีในการตอบปฏิเสธแบบอ้อมมากกว่าการตอบปฏิเสธแบบตรงในทุกวัจกรรม จากผลการวิจัยสามารถอธิบายได้ว่า วัจนกรรมการตอบปฏิเสธผู้พูดต้องคำนึงถึงความรู้สึกของผู้ฟัง เพื่อไม่ให้ผู้ฟังรู้สึกอึดอัดใจในการที่ถูกปฏิเสธ ทั้งผู้พูดยังต้องรักษาสัมพันธภาพของคู่สนทนาอีกด้วย (Grass & Houck, 1999) เห็นได้จากการตอบปฏิเสธของทั้งสองกลุ่มตัวอย่างซึ่งใช้กลวิธีในการตอบปฏิเสธแบบอ้อม

ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างบทสนทนาที่คลายความอึดอัดของผู้พูดและเป็นการรักษาน้ำใจของผู้พูดเพื่อไม่ให้รู้สึกเสียหน้าเมื่อถูกปฏิเสธซึ่งกลวิธีในการตอบปฏิเสธแบบอ้อมที่ปรากฏให้เห็นได้ชัดเจนคือ กลวิธีการตอบปฏิเสธโดยให้เหตุผล สอดคล้องกับงานวิจัยของยามากาชิรา (Yamagashira, 2001) และธนพรธ สหายรุ่น (2542) ทั้งนี้อาจเนื่องจากการตอบปฏิเสธโดยให้เหตุผลนั้นเป็นการตอบโดยไม่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกอึดอัดใจและทำให้ผู้ฟังรู้สึกไม่เสียความรู้สึกที่ถูกปฏิเสธโดยการยกเหตุผลมาอ้างเมื่อต้องทำการตอบปฏิเสธ ทั้งนี้กลวิธีการตอบปฏิเสธโดยให้เหตุผลนี้สามารถใช้ตอบปฏิเสธได้ในทุกวัฒนธรรม

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียนและกลุ่มตัวอย่างชาวไทย ใช้กลวิธีในการตอบปฏิเสธแบบตรงแตกต่างกันตามวัฒนธรรม ซึ่งความแตกต่างในการตอบปฏิเสธนี้เกิดจากความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยในวัฒนธรรมตะวันตกมีลักษณะของความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualism) คือ มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง ไม่อ้างอิงหรือยึดกับความเห็นหรือความเชื่อของกลุ่มสังคม ส่วนในวัฒนธรรมตะวันออกมีลักษณะของความเป็นกลุ่มนิยม (Collectivism) คือ เป็นสังคมที่มีความคิดและความเชื่อไปในแนวทางเดียวกันที่สำคัญคือเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มของตนเอง (Hofstede, 1984 cited in Liao & Bresnahan, 1996) ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียนจึงรู้สึกไม่ลังเลที่จะกล่าวตอบปฏิเสธในวัฒนธรรมต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมาเช่น ในสถานการณ์ที่ 5 เป็นสถานการณ์ที่เพื่อนแนะนำให้ลองใช้วิธีลดน้ำหนักแบบใหม่ ชาวแคนาเดียนตอบว่า “No thanks, I know what work for me.” ซึ่งจากประโยคนี้อาจเห็นถึงการตอบปฏิเสธแบบตรง อย่างไม่ลังเลใจตั้งแต่หน่วยคิดแรกที่ปรากฏ ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าในวัฒนธรรมการตอบปฏิเสธการเชิญกลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียนมีการใช้วัฒนธรรมดังต่อไปนี้ การตอบปฏิเสธโดยกล่าวข้อความเชิงปรัชญา การตอบปฏิเสธโดยให้ผู้ฟังรู้สึกละอายใจหรือสำนึกผิด การตอบปฏิเสธโดยการวิพากษ์วิจารณ์หรือคำหยาบและการตอบปฏิเสธโดยแสดงการชมเชยแต่กลวิธีการตอบปฏิเสธดังกล่าวไม่พบในกลุ่มตัวอย่างชาวไทย ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียนมีลักษณะในการกล่าวตอบปฏิเสธโดยการให้ข้อมูล

การวิพากษ์วิจารณ์หรือการคำหยาบ โดยสอดคล้องกับลักษณะที่เรียกว่า Self-Expressive (Kumagai, 1993 cited in Liao & Bresnahan, 1996) คือ มีลักษณะเปิดเผยและชอบแสดงความคิดเห็น เช่น ในสถานการณ์ที่ 1 เป็นสถานการณ์ที่ถูกจ้างขอลาหยุดงานในวันเกิดของแม่ซึ่งตรงกับวันหยุดสุดสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียนตอบว่า “Yes, I remember this date, same like last year, please say my sorry to your mother. Since you’re the best, I am afraid you have to come on weekend, I’ll give you a special bonus for compensation.” จากประโยคที่ปรากฏแบ่งออกเป็น 6

หน่วยคิด ซึ่งหน่วยคิดที่ปรากฏ แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบมีลักษณะเปิดเผย ชอบอธิบายและแสดงความรู้สึกรู้สึกของตนเอง

ในวัจนกรรมการตอบปฏิเสธการขอร้อง พบว่ากลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียนมีการใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธโดยแสดงความซาบซึ้งแต่ในกลุ่มตัวอย่างชาวไทยไม่พบกลวิธีการตอบปฏิเสธนี้ ซึ่งวัจนกรรมการขอร้องนี้จัดเป็นวัจนกรรมที่คุกคามหน้า คือวัจนกรรมการขอร้องเป็นวัจนกรรมที่ทำให้ผู้ถูกขอร้องรู้สึกว่าเขาถูกก้าวร้าวโดยความเป็นส่วนตัว หรือรู้สึกว่าตนเองไม่เป็นที่ยอมรับ (Nelson, et al., 2002) และหากผู้ตอบปฏิเสธยอมปฏิบัติตามคำขอร้องนั้น ตนเองจะเป็นผู้เสียผลประโยชน์เสียเอง ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างชาวไทยจึงไม่ใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธโดยแสดงความซาบซึ้งต่อการขอร้องนั้น ๆ ซึ่งเป็นลักษณะที่ตรงข้ามกับชาวแคนาเดียนที่มีลักษณะบุคลิกภาพเปิดเผย

2. เมื่อพิจารณาจากตัวแปรเกียรติภูมิอาชีพ พบว่า เกียรติภูมิของอาชีพกับการใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธไม่มีความสัมพันธ์ทางนัยสถิติ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มในอาชีพนักศึกษาและนักธุรกิจใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธแบบอ้อมมากกว่าแบบตรง และกลวิธีย่อยของการตอบปฏิเสธแบบอ้อมที่ใช้คือ กลวิธีการตอบปฏิเสธโดยให้เหตุผล แต่จากการวิเคราะห์ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างชาวไทยและกลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียนที่เป็นนักธุรกิจใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธแบบตรงมากกว่ากลุ่มที่เป็นนักศึกษาคิดเป็นร้อยละ 53.75 และ 54.71 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มนักธุรกิจเป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์การสื่อสารในหลากหลายกรณีมากกว่ากลุ่มนักศึกษา จึงสามารถที่จะจัดการตอบในทุกสถานการณ์ได้อย่างไม่ลังเล ทั้งนี้กลุ่มนักธุรกิจจัดเป็นกลุ่มที่อยู่ในระดับเกียรติภูมิปานกลางซึ่งหากเปรียบเทียบกับกลุ่มนักศึกษาที่อยู่ในเกียรติภูมิต่ำ ทำให้กลุ่มนักธุรกิจมีความต้องการรักษาหน้าของตนเอง และต้องการรักษาซึ่งอำนาจความเป็นผู้นำโดยการแสดงออกในรูปแบบของการตอบปฏิเสธแบบตรง

งานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอิมแมนูเอล ซาลโฟ (Sarfo, 2011) พบว่าบุคคลที่อยู่ในวัยสูงวัยจะทำการตอบปฏิเสธแบบตรงมากกว่ากลุ่มที่เป็นวัยหนุ่มสาว และวัยหนุ่มสาวนั้นหากต้องการปฏิเสธจะตอบปฏิเสธแบบอ้อมและตอบในลักษณะที่สุภาพมากกว่าบุคคลที่อยู่ในวัยที่สูงกว่า โดยหากเทียบกับงานวิจัยนี้ กลุ่มสูงวัยคือ กลุ่มที่อยู่ในเกียรติภูมิอาชีพนักธุรกิจโดยอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างนี้อยู่ที่ 35-37 ปี และกลุ่มหนุ่มสาวคือ กลุ่มที่อยู่ในเกียรติภูมินักศึกษา โดยอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างนี้อยู่ที่ 25-27 ปี ดังนั้นสามารถสรุปจากงานวิจัยครั้งนี้ว่า กลุ่มที่อยู่ในเกียรติภูมิอาชีพนักธุรกิจทำการตอบปฏิเสธแบบตรงมากกว่ากลุ่มเกียรติภูมิอาชีพนักศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มเกียรติภูมิอาชีพนักธุรกิจได้ทำการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหลากหลายเกียรติภูมิอาชีพทั้ง

ที่อยู่ในเกียรติภูมิอาชีพที่สูงกว่าและต่ำกว่า ทำให้กลุ่มเกียรติภูมิอาชีพนักธุรกิจมีประสบการณ์ในการใช้ภาษาและมีกลยุทธ์ในการตอบและสนทนาเชี่ยวชาญกว่ากลุ่มเกียรติภูมิอาชีพนักศึกษา

3. เมื่อพิจารณาจากตัวแปรด้านสถานภาพทางสังคม 3 สถานภาพ คือ สถานภาพสูงกว่า สถานภาพเท่าเทียม และสถานภาพต่ำกว่าจากผลการวิจัยปรากฏความสัมพันธ์ว่าสถานภาพของผู้ตอบ ปฏิเสธและกลวิธีในการตอบปฏิเสธในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์กันทางนัยสถิติ ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียนใช้กลวิธีการตอบแบบตรงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างชาวไทยในสถานภาพต่ำกว่าและสถานภาพเท่าเทียมซึ่งแสดงให้เห็นว่า ชาวแคนาเดียนอยู่ในวัฒนธรรมที่เรียกว่า Low-Context Culture ซึ่งมีลักษณะที่ชอบความตรงไปตรงมา มีความเป็นส่วนตัว และคำนึงถึงความหมายของภาษาตามที่เห็นหรือได้ยิน โดยไม่คำนึงถึงบริบทอื่น (Hall & Trager, 1953) ซึ่งตรงข้ามกับกลุ่มตัวอย่างชาวไทยที่จัดอยู่ในวัฒนธรรมที่เรียกว่า High-Context Culture ซึ่งมีลักษณะที่ให้ความสำคัญกับบริบทต่าง ๆ ที่แวดล้อม

แต่ในสถานการณ์การตอบปฏิเสธในสถานภาพสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชาวไทยใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธแบบตรงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียน แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างชาวไทยที่มีสถานภาพสูงกว่นั้นมีความต้องการรักษาสถานภาพของตนเองและมีความคาดหวังว่าผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่ำกว่าตนเองนั้นจะให้ความเคารพหรือมีความเกรงอกเกรงใจ แต่หากสถานการณ์การตอบปฏิเสธนั้น ๆ ส่งผลทำให้ผู้พูดรู้สึกเสียหน้าหรือรู้สึกไม่ได้รับความเคารพ จึงกล่าวตอบปฏิเสธแบบตรงเช่น ในสถานการณ์ที่ 8 เป็นสถานการณ์ที่นักเรียนแนะนำให้ครูให้ตัวอย่างเป็นแบบกรณีศึกษาในชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่างชาวไทยตอบว่า “I’m afraid not. I think I did explained all very clearly in the class and I think most students can catch them up. Maybe you have to have more attention.” จากประโยคที่ปรากฏแสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบอยู่ในสถานภาพที่สูงกว่าและรู้สึกเสียหน้าจากการที่ผู้พูดซึ่งอยู่ในสถานภาพต่ำกว่าให้คำแนะนำ ทำให้ผู้ตอบใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธแบบตรง

อนึ่งงานวิจัยครั้งนี้พบข้อจำกัดบางประการที่อาจส่งผลให้งานวิจัยมีความแตกต่างจากงานวิจัยที่ผ่านมา ได้แก่ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวแคนาเดียนทั้งที่อยู่ในเกียรติภูมิอาชีพนักศึกษาและนักธุรกิจ และเป็นกลุ่มที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ตั้งแต่ด้วยสภาพแวดล้อมทั้งในห้องเรียนและการติดต่อทางด้านธุรกิจเป็นการมีปฏิสัมพันธ์กับชาวเอเชียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจากการสำรวจของสถิติประชากรในประเทศแคนาดาในปี 2012 พบว่ากลุ่มชาวเอเชียเป็นกลุ่มที่ย้ายถิ่นฐานมายังประเทศแคนาดามากที่สุด ซึ่งได้แก่ ชาวอินเดียและชาวจีน เป็นต้นดังนั้นการทำธุรกิจหรือประกอบการธุรกิจพบว่าเจ้าของธุรกิจหรือกิจการจะเป็นชาวเอเชีย และแม้กระทั่งในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยเพื่อนร่วมชั้นเรียนจะประกอบไปด้วยนักเรียนชาวเอเชียเป็นส่วนใหญ่ และจากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียน และ

กลุ่มตัวอย่างชาวไทยมีการเลือกใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้นจึงอาจจะกล่าวได้ว่า กลุ่มตัวอย่างชาวแคนาเดียนเรียนรู้และมีการปรับใช้ภาษาของตนเองให้คล้ายคลึงกับชาวเอเชีย

สาเหตุอีกประการหนึ่งคือ จากการที่ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง พบว่านักศึกษาในกลุ่มของชาวไทย เป็นนักศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรีจากประเทศไทยและไปศึกษาต่อยังประเทศแคนาดา โดยอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาชาวไทยจะอยู่ที่ 25-27 ปี ซึ่งเป็นอายุที่ใกล้เคียงกับวัยทำงานและส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่เรียนและทำงานไปด้วยในขณะเดียวกัน จึงส่งผลให้การเลือกใช้กลวิธีการปฏิเสธนั้นมีส่วนคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเกียรตินักธุรกิจ

ทั้งนี้งานวิจัยมีข้อจำกัดในการใช้แบบสอบถามในเก็บข้อมูล ซึ่งในแบบสอบถามกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามจำลองตนเองเป็นบุคคลตามสถานการณ์ที่กำหนด จากข้อจำกัดในส่วนนี้ส่งผลให้การคำนึงในปัจจัยด้านเกียรตินักธุรกิจไม่ปรากฏผลความสัมพันธ์ เนื่องจากทั้งนักศึกษาและนักธุรกิจต้องจำลองตนเองเป็นบุคคลตามที่สถานการณ์กำหนดซึ่งส่งผลให้ทั้งสองอาชีพใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธที่ไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้งานวิจัยยังมีข้อจำกัดในการใช้แบบสอบถามในเก็บข้อมูล ซึ่งในแบบสอบถามกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามจำลองตนเองเป็นบุคคลตามสถานการณ์ที่กำหนด ซึ่งไม่ได้ใช้บทบาทที่แท้จริงของตนเองในการตอบแบบสอบถาม เช่น กลุ่มตัวอย่างนักธุรกิจ เมื่อทำการตอบแบบสอบถามต้องจำลองตนเองให้เป็นบุคคลตามสถานการณ์นั้น ๆ ดังเช่นสถานการณ์ที่ 1 ซึ่งผู้ตอบปฏิเสธต้องจำลองตนเองเป็นเจ้าของร้านหนังสือและทำการตอบปฏิเสธกับลูกจ้าง ซึ่งทำให้ผู้ตอบปฏิเสธไม่ได้แสดงบทบาทนักธุรกิจของตนเองในการตอบปฏิเสธแต่แสดงบทบาทในการเป็นเจ้าของร้านหนังสือ โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งสองเกียรตินักธุรกิจทำแบบเดียวกันนี้ทั้งหมด

ดังนั้นจากข้อจำกัดในส่วนนี้ที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องจำลองตนเองในบทบาทต่าง ๆ ตามที่แบบสอบถามกำหนดอาจส่งผลให้การคำนึงในปัจจัยด้านเกียรตินักธุรกิจไม่ปรากฏผลความสัมพันธ์ เนื่องจากทั้งนักศึกษาและนักธุรกิจต้องจำลองตนเองเป็นบุคคลตามที่สถานการณ์กำหนดซึ่งส่งผลให้ทั้งสองอาชีพใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธที่ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษา เกียรตินักธุรกิจและนักศึกษาซึ่งอยู่ในเกียรตินักธุรกิจปานกลางและต่ำตามลำดับ พบว่ามีการใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งหากศึกษาในเกียรตินักธุรกิจสูงกับเกียรตินักธุรกิจต่ำ จะสามารถเห็นความแตกต่างในการใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. ประสิทธิภาพในการใช้ภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างชาวไทย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ทำการเก็บข้อมูลนั้น มีประสิทธิภาพการใช้ชีวิตในแคนาดามากกว่า 8 เดือน ดังนั้นรูปแบบของการตอบปฏิเสธก่อนข้างจะเป็นแนวการคิดแบบวัฒนธรรมตะวันตก หากมีการศึกษาการถ่ายโอนทางวัฒนธรรมปฏิบัติศาสตร์จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาด้านวัฒนธรรม

3. การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ส่งผลให้ผู้กรอกแบบสอบถามมีเวลาในการคิดใคร่ครวญที่จะกรอกข้อมูล ดังนั้นข้อมูลที่ได้อาจอยู่ในรูปแบบของการตอบที่เป็นทางการซึ่งแตกต่างจากการใช้ตอบในชีวิตจริง

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการตอบปฏิเสธของเกียรตินิยมอาชีพที่อยู่ในระดับสูงและระดับต่ำ

2. ควรมีการศึกษาการถ่ายโอนทางวัฒนธรรมปฏิบัติศาสตร์ของชาวไทยที่เข้ามาทำงานในประเทศแคนาดาในการใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธ ทั้งนี้ควรมีการศึกษาการถ่ายโอนทางวัฒนธรรมปฏิบัติศาสตร์ของชาวแคนาดาด้วยเช่นเดียวกัน

3. ควรมีการเก็บข้อมูลแบบหลายทาง เช่นแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตอบในชีวิตจริงและผู้ตอบปฏิเสธไม่ได้มีเวลาคิดใคร่ครวญจนคำตอบที่ได้อยู่ในรูปที่เป็นการตอบแบบทางการหรืออยู่ในรูปแบบที่เป็นภาษาเขียน